

Indstilling – Undersøgende gruppe

DR Nyheders undersøgende gruppe har de seneste tre år afsløret, hvordan de systemer, der skulle beskytte borgerne i henholdsvis sundhedsvæsenet og arbejdsmiljøet har svigtet. Med udgangspunkt i konkrete sager med patienter, arbejdere og pårørende dokumenterer gruppen de alvorlige svigt og de alvorlige konsekvenser det har for de berørte. Og hver gang har holdets skarpe men afbalancerede journalistik banet vej for en stribe konkrete forandringer – til gavn for menneskers liv og helbred i det danske samfund.

I år har gruppen afdækket sager om meningitisdødsfald, hvor klare symptomer blev overset, og hvor læger og ledelser i sundhedsvæsenet har forsøgt at dække over fejl i stedet for at lære af dem. Tidligere har det været sager om alvorlige svigt i tilsynet med læger, både i Danmark og henover grænserne i Norden, som har ført til dødsfald og alvorlige fejlbehandlinger. Og det er sager om vindmøllearbejdere, der blev kronisk syge af at arbejde med farlige kemikalier på virksomheder, der var præmieret for godt arbejdsmiljø.

Hver gang har det været med fokus på væsentlige og oversete problemer i samfundet, altid med omfattende og uafviselig dokumentation og altid rullet ud i stærke, menneskelige fortællinger med stor gennemslagskraft på tv, radio og web.

For dette fremragende og forbilledlige journalistiske arbejde med at afdække svigt i sundhedsvæsenet og i forhold til arbejdsmiljøet, indstiller jeg DR Nyheders undersøgende gruppe, Line Gertsen, Astrid Fischer, Maiken Steen Frederiksen, Laura Marie Sørensen og Mathias Friis til Cavlingprisen 2017.

I 2017 har holdet med afsæt i tre teenagedrenge's tragiske og unødvendige død af smitsom meningitis undersøgt akutbehandlingen og læringskulturen i Region Hovedstaden i sagen "Meningitis – Når læger ikke tager ved lære".

Som det er kendetegnende for gruppen, dokumenterede den sagen gennem store mængder materiale fra aktindsigter, gennem intensivt kildearbejde og ved at skaffe sig adgang til interne og fortrolige dokumenter. Historierne blev udfoldet gennem stærke skæbnefortællinger, som blev formidlet sobert og afbalanceret uden at forfalde til unødigt dramaturgi.

Som følge af dækningen er to læger blevet politianmeldt, fire sundhedspersoner og en børneafdeling er sat under skærpet tilsyn, Region Hovedstaden har gennemført en række analyser, der har ført til konkrete handleplaner, og sundhedsministeren har sat en kortlægning i gang af Akuttelefonen og de fire andre regioners lægevagter.

I sagen "Vindeventyrets bagside" fra 2016 afdækkede den undersøgende gruppe, hvordan medarbejdere hos vindmøllegiganterne Siemens Wind Power og Vestas i mere end 170 tilfælde blev syge med astma eller eksem af at arbejde med kemiske stoffer under dybt kritisable forhold. Det skete på trods af, at de to virksomheder var belønnet med en såkaldt kronesmiley for at gøre en særlig indsats for arbejdsmiljøet.

Via aktindsigter i de enkelte sager kortlagde gruppen problemets omfang, og gennem personlige beretninger fra de syge medarbejdere viste journalisterne, hvilken menneskelig pris der bliver betalt for en af Danmarks største eksportsucceser.

Afsløringerne har blandt andet ført til, at der i 2017 er strammet op på kronesmileyardningen, 500 kronesmileyvirksomheder skal have besøg af Arbejdstilsynet over de næste tre år, Arbejdstilsynet har ændret praksis på flere områder, og en række nye anbefalinger fra Arbejdsmiljørådet om arbejdet med kemiske stoffer er ved at blive ført ud i livet.

I sagen "Tilsyn i ruiner", der begyndte i 2015, afslørede journalisterne, hvordan Sundhedsstyrelsen lod to hjerneskadete psykiatere praktisere i op mod ti år, selvom styrelsen gennem årene modtog adskillige indberetninger om fejlbehandlinger. Journalisterne oprullede både de store menneskelige omkostninger, som Sundhedsstyrelsens svigt havde haft for psykiaternes patienter, samt styrelsens forsøg på at bortforklare og dække over svigtet.

Journalisterne fortsatte deres research uden for Danmarks grænser. Gennem aktindsigt til de nordiske sundhedsmyndigheder afdækkede de, at farlige nomadelæger flyttede rundt i Norden uden at blive opdaget, fordi kritik og advarsler ikke blev delt mellem landene.

Samlet afslørede dækningen et tilsyn i ruiner, der i årevis havde mere fokus på at beskytte læger end patienter. Konsekvenserne var mange: En hjerneskadet psykiater fik i 2017 en fængselsstraf for at overtræde straffeloven, og Sundhedsstyrelsens direktør Else Smith blev i 2015 fyret. 1.500 patienter blev tilbudt genudredninger, og advokatundersøgelser gennemgik tusindvis af tilsynssager. Samtidig blev Sundhedsstyrelsen splittet op, og en nyoprettet Styrelse for Patientsikkerhed har nu fået ansvaret for tilsynet. Et tilsyn, der på grund af adskillige lovændringer har fået flere muligheder for at opdage og gribe ind over for farlige læger - både herhjemme og på tværs af de nordiske lande.

I både "Meningitis – Når læger ikke tager ved lære", "Vindeventyrets bagside" og "Tilsyn i ruiner" har den undersøgende gruppe sat nogle af de centrale instanser, der holder øje med borgernes sikkerhed og sundhed, under lup. Og i alle tre sager indledte de ansvarlige med at trække på skuldrene. Psykisk syge dør jo, arbejdsskader er umulige at undgå, og drengene var døde, selvom meningitis-behandlingen var startet tidligere, lød forklaringerne blandt andet. Gennem journalisternes vedholdende arbejde har de påvist, at de forklaringer var forkerte. I dag bliver der ikke længere reageret på historierne med skuldertræk. Tværtimod er der nu et omfattende arbejde i gang både på myndighedsniveau, hospitalsgang og fabriksgulv, der skal forhindre, at lignende sager gentager sig i fremtiden.

DR Nyheders undersøgende gruppe har i løbet af de seneste år vist, at de gennem deres journalistik gang på gang skaber konkrete forandringer, der gør det mere sikkert at være borger i Danmark.
Derfor skal de have Cavlingprisen 2017.

Med venlig hilsen

Sandy French,
Nyhedsdirektør, DR